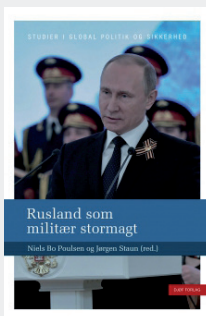

ANMELDELSE:

Krigen med Rusland er allerede begyndt

Af Uffe Gardel

Bogen *Rusland som militær stormagt* giver en grundig indføring i, hvordan det moderne russiske militær fungerer, hvad det kan, og hvad skal bruges til. Bogen tager os med ind i Ruslands militærs kommandorum og viser os, hvad der foregår – sagligt og nuanceret.

Niels Bo Poulsen og Jørgen Staun (red.):
Rusland som militær stormagt
 København, DJØF
 Forlag, 2021, 403 s.

Tonen var truende, da præsident Putin i slutningen af april i år holdt tale om rigets tilstand til det russiske parlaments to kamre:

”Vi ønsker oprigtigt at have et godt forhold til alle internationale parter, heriblandt faktisk også dem, til hvem

forholdet den seneste tid mildt sagt ikke er har udviklet sig til det bedre. Vi ønsker virkelig ikke at brænde nogen broer. Men hvis nogen opfatter vores gode hensigter som ligegyldighed eller svaghed, så skal de vide, at Ruslands svar vil blive asymmetrisk, hurtigt og hårdt,” sagde Putin.

Asymmetrisk? Præsidenten brugte militærjargon. Asymmetrisk krigsførelse er nemlig et af moderne russiske militærteoretikers yndlingsbegreber, hvilket man bliver mindet om ved læsningen af *Rusland som militær stormagt*, der med godt et dusin kapitler af omtrent det samme antal forfattere går helt i dybden med det russiske militær. Bogens redaktører og forfattere har alle tilknytning til Forsvarsakademiet, og hvor den nu tre år gamle bog *Kreml i krig: Ruslands brug af militær magt* mest af alt bevægede sig på den internationale politiks niveau, får vi denne gang konkrete indføringer i både hær, flåde, luftvåben, atomslagstyrke og cyber-kapaciteter.

Uffe Gardel er journalist og kommunikationsrådgiver.

Asymmetrisk krigsførelse er nemlig et af de moderne russiske militærteoretikers yndlingsbegreber.

Besættelsen af Krim og krigen i Donbas i 2014 blev et chok i Vesten. Kun få vestlige militærnørder havde indtil da fulgt med i den oprustning, der foregik i Rusland. Resten lænede sig i stedet selvbehageligt tilbage i forestillinger om rustende plimsollere, reservedeløse bombefly og almindeligt demoraliserede værnepligtige i øst. Man noterede sig, at dårlig kommunikation og en stiv kommandostruktur betød, at det i 2008 i Sydossetien tog mere end en uge at nedkæmpe det georgiske militær, der op imod de russiske tropper var skrumpende lille. Vigtigt var det imidlertid, at russerne noterede sig præcist det samme, og de udviklede nye våben og totalreformerede militæret – en reform, som den nye bog dog ikke går i dybden med, her må man have fat i *Kreml i krig*.

Grænser for Ruslands formåen

Der er dog grænser for, hvad Rusland kan, og netop udtrykket asymmetri minder en om det. Som Mikkel Storm Jensen beskriver i sit kapitel om Rusland og cyberspace – et af bogens mest interessante – er Ruslands digitale krigsførelse til dels en asymmetrisk kompensation for manglende evne til symmetriske reaktioner. Cyberkrig er billigt. Cyberkrig er simpelthen, som Mikkel Storm Jensen skriver, nogle mennesker på et kontor med nogle computere. Af samme grund er cyberkrigsførelse også en forbandet svær opgave for efterretningsfolk, for com-

puter-menneskerne kan ikke ses på et satellitfoto.

Vesten opdagede Ruslands evner til cyberkrig, da estiske internetsider i 2007 i flere dage blev lammet som hævn for flytningen af et sovjetisk krigsmonument. Otte år senere slukede russerne via et hackerangreb for strømmen i dele af Ukraine. Men heller ikke på nettet kan Rusland alt. Man kan begå sabotage, men det var ikke Rusland, som fik Donald Trump nomineret som præsidentkandidat i USA, og det var heller ikke Rusland, der fik ham valgt. Ligesom det ikke var Rusland, der fik Storbritannien til at stemme for Brexit, selv om man i alle disse tilfælde gjorde en del for at skubbe på.

Det er som dansker også godt at blive mindet om, at Østersøen altså ikke er nær så vigtig for Rusland som Sortehavet, og at flåden i øvrigt har problemer med at udskifte sine aldrende skibe. Der bliver i bogen også nuanceret gjort rede for både uenigheder og detaljer i den militærteoretiske debat om Rusland. Herunder at det ikke er en given ting, at Rusland har et uformelt koncept for anvendelse af taktiske atomvåben.

Der findes således i det vestlige sikkerhedspolitiske miljø en udbredt forestilling om, at Rusland arbejder med et *escalate to de-escalate-koncept*, hvor landet skal være parat til at anvende taktiske atomvåben på et tidligt punkt i en konflikt for at tvinge sin modstander til at deeskalere. Men som bogen rigtigt påpeger, er det omstridt, om konceptet faktisk findes.

Endelig er det velsignet, at Steen Wegener i sit introkapitel til bogens

anden del om den militære evne hos det russiske forsvar minder os om, at russiske planlæggere ved, at de materielmæssigt er NATO underlegne, og at der derfor heller ikke er nogen konkrete indikationer på, at Rusland går efter en krig mod NATO i stor skala: Det russiske militær er indrettet på forsvar.

Det paranoide Rusland

Der er dog rigeligt med andre ting at bekymre sig over, når man læser *Rusland som militær stormagt* – for eksempel at tænkningen hos førende russiske militærfolk er præget af en slags belejringskompleks. Man tror på, at Rusland er omgivet af fjender, der ved første givne lejlighed vil overfalde landet. Redaktørerne Niels Bo Poulsen og Jørgen Staun redegør for udviklingen i Ruslands militærdoktriner siden selvstændigheden, hvor formuleringerne om NATO kun er blevet skarpere. Redegørelsen er med til, at *Rusland som militær stormagt* i høj grad også kan bruges som opslagsbog og referenceværk i politiske diskussioner fremover.

Denne anmelder må dog også komme med en anke: Bogen er ind imellem tung at danse med og vil måske

for meget på én gang – både være lærebog på Forsvarsakademiet og generel indføring i det russiske militær for interesserede.

Det går igen, at de nuværende russiske

militærteoretikere har et holistisk syn på krig – et emne, der nok fortjente at blive foldet ud. Der tales om den nye russiske militærreforms vægt på fleksibilitet og små, selvstændige enheder, og man tænker uvilkårligt: Jamen, det er jo ligesom i vores danske militær, og gad vide, hvad det på længere sigt kommer til at betyde for tænkningen i det russiske forsvar?

Den holistiske tilgang hænger måske sammen med den ophævelse af grænserne mellem krig og fred, som også præger en del af tænkningen i det russiske militær. Er cyberangreb og *trolling* en krigshandling? Og hvad med farverevolutionerne, som russiske militærfolk i ramme alvor tror er resultatet af vestlig undergravende virksomhed? Ja, faktisk: Der er russiske militærfolk, som mener, at krigen allerede er begyndt.

○○○

Russiske planlæggere ved, at de materielmæssigt er NATO underlegne.